Írta: Medveczky Attila
2017. szeptember 19. kedd, 19:26 -

Nem kérünk semmi törvénysértőt

Romániában ma is a kilencvenes évekhez hasonló magyarellenes hangulatot lehet elindítani egyetlen gombnyomásra úgy, hogy ebben partner az államfő, a volt államfő, de több ellenzéki párt vezetője is – szögezte le Ambrus Izabella, az RMDSZ parlamenti képviselője, akitől azt is megkérdeztük: az RMDSZ az úgynevezett rendszerváltás óta bent ül a bukaresti törvényhozásban, kormányon is voltak. Akkor miért nem hoztak átlátható törvényeket?

Képviselő asszony a nyár elején egy újabb, kisebbségi jogi szempontból kielégítő, fontos jogszabály-módosítást dolgozott ki. A magyar nyelv használatáról van szó?

– Még a mandátumom legelején több kollégámmal együtt kezdtünk dolgozni a 215-ös helyi közigazgatási törvény módosításán, leginkább a kisebbségi nyelvhasználat szempontjából. Igaz, hogy számos belső és nemzetközi jogszabály meghatározza a nyelvi jogokat és ezek használatát, a gyakorlat azonban pont az ellenkezőjét mutatja: ezeket a jogokat nem alkalmazzák, nincsenek vagy egyszerűen megtagadják Romániában. Tudjuk nagyon jól, hogy Románia az EU-ban példaképként szerepel kisebbségi jogok szabályozása szempontjából, azonban a valóság teljesen más. A törvénytervezet, ami benyújtásra került, próbálja mindazon konkrét eseteket, amivel találkoztunk, jogszerűen szabályozni, megoldást találni, hogy a továbbiakban a magyar nyelv használata a közigazgatásban kötelező módon kerüljön alkalmazásra, természetesen megfelelő szankciókat állapítva meg mindazok számára, akik ezen jogok gyakorlását megtagadják, visszautasítják vagy egyszerűen nem veszik figyelembe.

Tehát változna az úgynevezett nyelvi küszöb?

– Mindenképp, a gyakorlatból kiindulva, fontosnak tartjuk, hogy a küszöb a jelenlegi 20% százalékról 10%-ra csökkenjen. Azokon a településeken, ahol a kisebbség aránya eléri a lakosság 10%-át vagy jelentős számban élnek, a helyi hatóságok, közintézmények, közérdekű szolgáltatásokat nyújtó helyi és megyei egységekben, prefektusi hivatalok, minisztériumok és központi szervek dekoncentrált intézményei kötelesek a velük való kapcsolatban a kisebbségi anyanyelv használatára. Ugyanakkor bevezetünk egy kedvezményes küszöböt: a keretegyezmény értelmében, lehetőséget kell biztosítani igény szerint azokon a településeken is az anyanyelvhasználatra, ahol a kisebbségekhez tartozó személyek száma nem éri el a törvény által előírt küszöböt. A módosítás szerint: 10 ezer lakos alatti településen a minimális létszám 300; 10 és 25ezer ezer között 500; 25 és 50 ezer között 1000; 50 és 100 ezer között 2000; 100 ezer lakos feletti település esetében pedig 10 ezer kell legyen a kisebbségi közösséghez tartózó személyek száma ahhoz, hogy biztosítsák az anyanyelvhasználatot. A kezdeményezés lehetőséget biztosít azokon a településeken is az anyanyelvhasználatra, ahol nem teljesül a számaránybeli feltétel, viszont az intézmény vagy a hatóság vezetősége az anyanyelvhasználat alkalmazása mellett dönt. Például a kétnyelvű helységnévtáblák kihelyezése, azokban az esetekben is, ha nem érik el egyik küszöböt sem.

Ez azt jelenti, hogy különleges esetben még Kolozsváron is lehetne magyarul hatósági ügyeket intézni?

– Pontosan a kolozsvári esetből kiindulva, megnéztük melyek azok a települések, ahol bár élnek magyarok, azonban a hatályban lévő törvények szerint a magyar nyelv használata nem alkalmazható. Ennek alapján számos nagyobb erdélyi városban is, ahol a magyar lakosság nem éri el az előírt küszöböt, kellene használjuk a magyar nyelvet a közigazgatásban.

A románok rögtön felvethetik: na de nem beszélünk mi annyian magyarul! Mi erre a válasza?

– Eddig is volt törvény a kisebbségi nyelvek használatára, de nem tartották be. Nem kérünk semmi törvénysértőt, csak azt, amit a román alkotmány, nemzeti és nemzetközi jogszabályok előírnak.

A szimbólumhasználatot is szabályoznák?

– Igen. Az utóbbi évek kellemetlen tapasztalata, arra késztetett, hogy a szimbólumhasználatot is szabályozzuk a 215-ös törvényben. A módosítás szerint, Románia és a területi egység szimbólumai mellett, etnikai, történelmi, kulturális és gazdasági identitást kifejező szimbólumok használata lehetséges. Mindez ott, ahol a kisebbség aránya eléri a lakosság 10%-át vagy jelentős számban élnek, ahol a helyi közigazgatási hatóságok és entitások, ezen szimbólumok mellett döntenek. A törvény szabályozza a hatósági épületek megnevezését is, pontosan azért, hogy a jövőben elkerüljük a város-, községháza felirat tárgyú pereket. Amennyiben a törvénymódosítást a benyújtott formában fogadják el, számos kellemetlen, és valójában fölösleges pert tudnánk elkerülni.

A kormányzó párt miként áll ehhez a kérdéshez?

– Minden párt, beleértve a kormánypártot és az ellenzéket, megkapták módosító javaslatainkat. Tárgyalásokat folytattunk a kormánypárttal, azonban a pillanatok alatt beindított magyarellenesség, nacionalizmus és gyűlölet leállította ezeket a tárgyalásokat. Azonban a törvénymódosítást benyújtottuk, ez megfelelő módon követi útját a Parlamentben, és valószínűleg újra fogunk tárgyalni.

Két héttel ezelőtt frakciótársa, Kulcsár-Terza József azt nyilatkozta lapunknak, ha kell, egyedül is beadja Székelyföld területi autonómiájára vonatkozó törvénytervezetet, de számít az RMDSZ-frakció néhány képviselőjének támogatására. Képviselő asszony aláírna egy ilyen tervezetet?

– Tudom, hogy több területi autonómia vonatkozó tervezet is létezik, és tudom, hogy az RMDSZ-nek is van egy ilyen jellegű kezdeményezése. Személyesen több diplomáciával közelíteném meg ezt a témát, tekintettel a nemrég lezajlott magyarellenes hangulatra. Szerintem van esélyünk újra leülni tárgyalni kisebbségi jogok témájáról, ezért én személyesen nem sietném el. Amennyiben erről döntés születik az RMDSZ frakción belül, melynek tagja Kulcsár-Terza József is, akkor természetesen támogatom ezt az ötletet, de a mi erősségünk mindenképp az, hogy mindannyian együtt lépünk a magyarság érdekeiért.

Mégis, hogy lehet az, hogy Románia számos nemzetközi egyezményt és megállapodást ratifikált, nem ülteti gyakorlatba azok előírásait? Miért nincs „román ügy” az Európai Parlamentben, a miniszterelnöknek nem kell válaszolnia a frakciók kérdéseire?

–Amint már említettem, Románia a Nugyat szemében mintakép kisebbségi jogok területén. Jogszabályok vannak, de hiányosak, az is igaz, hogy számos nemzetközi egyezményt és megállapodást is ratifikáltak, azonban egy megfelelő büntető és ellenőrzési mechanizmus eddig hiányzott. A törvények alkalmazását nyomon kell követni, szükséges egy átlátható és hatékony ellenőrzési mechanizmus és a szankciók bevezetése. Jelentős pénzbírság kirovásával és más hasonló intézkedések által ösztönözni lehet a nyelvi jogok betartását. Az előírt jogok gyakorlásának vagy biztosításának megakadályozása, megtagadása és az előírt kötelezettségek teljesítése kihágásnak minősül, és pénzbírsággal sújtják. A kiszabható pénzbírságok mértéke változik, annak függvényében, hogy természetes személyt vagy több személyt vagy közösséget érint. A kihágás megállapítása és a bírság kiszabása a prefektus, a közigazgatási minisztérium megbízottja, a Diszkrimináció Ellenes Tanács hatásköre.

Tusványoson azt mondta: „hiányos jogszabályok helyett világos, átlátható törvényekre van szükségünk.” Ne vegye kötözködésnek, de az RMDSZ az úgynevezett rendszerváltás óta bent ül a bukaresti törvényhozásban, kormányon is voltak. Akkor miért nem hoztak átlátható törvényeket?

– Sajnos, annak ellenére, hogy az RMDSZ többször is jelen volt és részt vett a kormányzáson, nehéz ezeket a jogokat kivívni, nehéz meggyőzni a román partnereket, hogy ezek alanyi jogok, és ha már Románia aláírta és ratifikálta a nemzetközi jogszabályokat és megállapodásokat, ezek alkalmazása kötelező minden szinten és minden hatóság által, törvény szerint. Sajnos a nacionalista és magyarellenes hangulat a rendszerváltás óta, ennyi év után is ugyanolyan erős,

és jelen van ahányszor politikai krízishelyzet alakul ki. Mindezt a legutóbbi események is igazolják.

Hogyan lehet megváltoztatni az erdélyi magyar közösség ellen támasztott hamis előítéleteket?

– Nehéz feladat mindenképp, a szövetség ezen dolgozik. Próbáljuk partnereinket meggyőzni, hogy mindaz, amit kérünk jogos, és máshol működik. Ezért fontos, hogy a magyar közösség megfelelően legyen képviselve, hogy részt tudjunk venni a törvényhozásban. A kormánypártokkal kötött parlamenti együttműködési megállapodás azért fontos – és ezt látnia kell mindenkinek –, mert a hat és fél százalékunkhoz – bármilyen törvényről is legyen szó – mindig hozzá kell tenni a maradék negyvennégyet, hogy sikereket érhessünk el közösségünk javára. A kormánykoalícióval folytatott tárgyalások alkalmával nem alkudozott, hanem tárgyalt a PSD és ALDE vezetőivel az RMDSZ. A magyar emberek jogos követeléseit kérte: a nyelvi jogok bővítését, a kisebbségi törvény elfogadását, március 15. hivatalos ünneppé nyilvánítását. Azt kellett megtapasztalnunk, hogy Romániában ma is a kilencvenes évekhez hasonló magyarellenes hangulatot lehet elindítani egyetlen gombnyomásra, és hogy ebben partner az államfő, a volt államfő, de több ellenzéki párt vezetője is. Közel száz esztendeje a nagy egyesülést követően még mindig nemzetbiztonsági kockázatnak tekintik a romániai magyarokat, a többségi társadalom jelentős része még mindig attól fél, hogy el akarjuk venni Erdélyt. Mi minden egyes alkalommal elmondjuk, hogy minden, amit megfogalmazunk, a Román Alkotmány keretei között tesszük, amit elvárunk, az európai uniós gyakorlat.

Megosztott az erdélyi magyarság? Létezik olyan közösségi minimum, amiben egyetértenek?

– Szerintem a magyarság megértette, hogy nincs miért széthúzni, és megosztottnak lenni. Ezt igazolták az utóbbi választások eredményei. Erős képviseletünk van. Fontos összefogni, hogy a magyar közösség jogai minél jobban legyenek képviselve. Ha nem vagyunk ott, és nem harcoljuk ki jogainkat, nem kapunk semmit.

Medveczky Attila